

GERMANY BRIEF 11

Mart / Nisan 2020

Istanbul
Bilgi University

German Studies Unit
Istanbul Bilgi University
European Institute

ÖNSÖZ

Alman hükümetin COVID-19 salgınıyla mücadele konusunda verdiği kararlar ve özellikle toplumdaki ölüm oranının hala düşük sayılıyor olması, dünya medyasında haber olmaya devam ediyor. Germany Brief'in bu sayısında, Avrupa Birliği Enstitüsü'nde ERC PRIME Youth Araştırmacısı olarak çalışan ve aynı zamanda İstanbul Bilgi Üniversitesi Siyaset Bilimi Programında Doktora Adayı olan Melanie Weissenberg'in Almanya hakkında yazdıkları yer alıyor. Melanie Weissenberg, Alman hükümetin Koronavirüs salgınıyla mücadele konusundaki çalışmaların toplumdaki sosyo-politik etkilerini ele alırken özellikle sağ popülist parti olan AfD içindeki tartışmaları analiz ediyor. En güncel anket sonuçlarını analiz ederek, ülkedeki sağcı popülistlerin kaybetmeye başladığını gözlemlese de, iyimser olmak için daha çok erken olduğunu vurguluyor.

Saygılarımızla

PROF. DR. AYHAN KAYA
MÜDÜR, AVRUPA BİRLİĞİ ENSTİTÜSÜ
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

DR. DENİZ GÜNEŞ YARDIMCI
UZMAN ARAŞTIRMACI VE DAAD OKUTMANI ,
AVRUPA BİRLİĞİ ENSTİTÜSÜ
İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

Almanya'da COVID-19 ile ilgili hükümet önlemleri:
Hükümet destek kazanırken sağcı
popülistler kaybetmeye mi başlıyor?

Melanie Weissenberg

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Almanya'da COVID-19 ile ilgili hükümet önlemleri: Hükümet destek kazanırken sağcı popülistler kaybetmeye mi başlıyor?¹

Melanie Weissenberg
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Eğer önümüzdeki Pazar günü genel seçimler gerçekleşseydi, Almanya'nın sağcı popülist partisi AfD (Almanya için Alternatif)'nin oy oranı % 1 ile % 2 arasında azalarak %9-10 bandına inebilir gibi görünüyor. Bu süre içerisinde, koalisyon hükümeti ise şimdiye kadar hiç olmadığı kadar popülerlik kazanmış durumda: Merkel'in muhafazakâr partisi CDU (Hristiyan-Demokrat Birliği) % 7 ila 11 arası fazla oy alarak toplamda % 37 oya ulaşacak izlenimi veriyor. SPD (Almanya Sosyal Demokrat Partisi) ise, toplam % 17'lik bir payla % 1 ile % 3 arasında oylarını artırma potansiyeline sahip görünüyor.[i] *Infratest Dimap* tarafından yapılan son kamuoyu yoklamaları Almanya'da yeni bir siyasi eğilimi gösteriyor: Alman vatandaşlarının büyük bir çoğunluğu (%72) hükümetin COVID-19 salgınıyla mücadele konusundaki çalışmalarından memnun ya da çok memnun şeklinde görünüyor. Mart'ın ilk haftasının anket sonuçlarıyla karşılaştırıldığında ise sonuçlar neredeyse tam tersini gösteriyor: Mart ayında halkın % 65'i federal hükümetin politikalarından memnun değil iken yalnızca % 35'i memnundu.[11] Almanya toplumu genel olarak Hükümetin COVID-19 politikalarından memnun iken, AfD'nin popülaritesinin azalması şaşırtıcı değil. Sağcı popülistlerin COVID-19'a karşı ve iç tartışmalara tepkisi de popülerliğin azalmasına katkıda bulunmuş gibi görünüyor.

Küresel pandemik krize, uyarılara ve fiziksel mesafe uygulamalarına rağmen, AfD defalarca parlamentoda toplantı çağrısında bulunmuş ve sosyal mesafeyi koruma önerilerini göz ardı etmişti. Anket sayılarındaki düşüş göz önünde tutularak, parti temsilcileri Paskalya tatili sırasında 'Corona krizindeki diğer eylemleri' tartışmak ve

¹ İngilizce orijinalinden tercüme eden Didem Balathoğulları, Avrupa Birliği Enstitüsü, İstanbul Bilgi Üniversitesi. Metnin orijinali için bkz., 'Governmental measures regarding COVID-19: Are Germany's right-wing populists losing out while the government gains support?', <https://bpy.bilgi.edu.tr/en/blog/governmental-measures-regarding-covid-19-are-germa/>

AfD'nin önemli sorunlarını tartışmak için olağanüstü Parti toplantısı çağrısında bulundular. 89 AfD temsilcisinden 70'i, eşbaşkanlar Alice Weidel ve Alexander Gauland'ın karşı çıkmalarına rağmen parlamentoda toplandı.[iii] Birkaç hafta önce, parti, diğer parti üyelerinin parlamentodaki temsilci sayısını azaltma önerilerine rağmen, AfD tüm Saksonya parlamentosunu toplamaya zorlamıştı.[iv]

Şu anda korona krizi ana siyasi mesele olduğu için, AfD'nin beslendiği -mültecilere, İslam'a ve Avrupa Birliği'ne karşı mücadele- konuları önemsiz hale gelmiş bulunmaktadır. Buna ek olarak, AfD'nin bazı temsilcileri hükümetin COVID-19 tedbirlerini kabul ederken, diğerleri hükümeti eleştirdi ve ulusal ekonomi için devlet yardımı talep etti. Bu tutumları partinin COVID-19 ile ilgili siyasi önlemlere ilişkin birleşik bir tutum bulmakta zorlanırken önerilerini de geçersiz ya da belirsiz bırakmaktadır. AfD lideri Chrupalla, Alman parlamentosu toplanırken ve zaten ilgili bir yasayı geçirirken ekonomik yardım için Almanya paktı önerisinde bulundu.[v]

Aynı zamanda, AfD'nin liderliği ve yönetimi ile ilgili iç tartışmalar da bir yandan mevcudiyetini koruyor hâlâ. Mart ayının başında Almanya Federal Haber Alma Servisi, partinin aşırı sağcı eğilimleri nedeniyle Björn Höcke önderliğindeki etnik (*völkisch*) [vi]-ulusal “kanadını” gözlemlemeye karar verdi.[vii] Partinin federal yürütme komitesi “kanadın” Nisan ayı sonuna kadar tasfiyesini talep ettikten sonra, parti lideri Meuthen, partinin doğu-batı bölünmesi anlamına da gelen “sosyal-vatansever” ve “liberal-muhafazakâr” bir kanada bölünmesini önerdi.[viii] Sert eleştirilerin ardından Meuthen önerisini geri çekmek zorunda kaldı.[ix]

Buna ek olarak, sosyal medya gerçek bilgileri içeren alternatif bir kitle aracı olarak görülürken, partinin bağımsız medyayı yanlış bilgi yayınlayan bir araç olarak gösterme stratejisi artık işe yaramıyor. Çoğu kişi COVID-19 ile ilgili bilgiyi medya, araştırma enstitüleri ve kamusal sağlık otoritelerinden edindikleri için, alternatif olaylar bu aralar popülerliğini kaybetti. Şimdi insanlar her zamankinden daha fazla virologlar ve diğer araştırmacılar tarafından yapılan değerlendirmelerle ilgileniyor gibi görünüyor. Bir analiz, AfD'nin COVID-19 ile ilgili konularının parti destekçileri arasında popüler olmadığını gösteriyor. AfD'nin son haftalardaki en zayıf Facebook gönderileri çoğunlukla Corona hakkındaydı. Zayıf algoritmalar, partinin sosyal medyadaki

görünürlüğünü ve sıralamasını düşürüyor.[x] Yaptıkları bu hataların da çok yardımı olmadı: Mart ayının sonunda parti, bağışçısını açıklamadan devlet parlamentosu üyelerinin Dresden Üniversite Hastanesine maske bağışını duyurdu. Parti temsilcileri, destekçileri için maskeleri teslim etme eylemini bir PR kampanyasına dönüştürmesinin ardından hastane, “siyasi olarak araçsallaştırıldığını” belirterek maskeleri Dresden'in mültecilere yönelik hizmet veren ambulansına bağışladı.[xi]

AfD'nin popülerliğinin azalmasına neden olan bu geçerli nedenlere rağmen, iyimser olmak için ise hiçbir neden yoktur. AfD'nin kamuoyu yoklamasındaki düşüşün nedenleri üzerinde değerlendirme yaparken muhalefetin Corona krizi sırasında iktidar karşısında yıprandığı gerçeğini göz önünde bulundurmak gerekiyor. Kamuoyu yoklamalarına göre, Yeşil Parti, Sol Parti ve Özgür Demokrat Parti (FDP) de seçmenlerin önemli bir bölümünü kaybedecek gibi görünüyor.[xii] Dahası, bu eğilimler devam edebilir. Bu olağanüstü durumun süresinin uzaması ve yaklaşmakta olan ekonomik kriz ile işler yeniden değişebilir. Ne de olsa, AfD'nin retoriği korku, hoşnutsuzluk ve hayal kırıklığı gibi ekonomik sıkıntı dönemlerinde tetiklenebilecek duygulara dayanıyor. AfD'nin seçmen tabanı da, bu duyguları yaşama olasılığı olan işçiler, çalışanlar, orta sınıflar ve serbest meslek sahipleri gibi ekonomik risk altındaki insanlardan oluşuyor.[xiii]

Kaynakça

- i. Forsa (2020) Wenn am nächsten Sonntag Bundestagswahl wäre ..., Umfragen. Available at: <https://www.wahlrecht.de/umfragen/forsa.htm> (Accessed: 16 April 2020); infratest dimap (2020) Sonntagsfrage (bundesweit) vom 02.04.2020, infratest dimap. Available at: <https://www.infratest-dimap.de/umfragen-analysen/bundesweit/sonntagsfrage/> (Accessed: 16 April 2020).
- ii. Ehni, E. (2020) Deutschland Trend: Großes Vertrauen in Merkel und Co., Tagesschau.de
- iii. Bauer, K. (2020) ‘Corona und die AfD: In der Pandemie verliert die AfD an Anziehungskraft’, Stuttgarter Zeitung, 9 April. Available at: <https://www.stuttgarter-zeitung.de/inhalt.corona-und-die-afd-in-der-pandemie-verliert-die-afd-an-anziehungskraft.8e145756-8326-42e4-a20f-3a2e156bf994.html>; Steffen, T. (2020) ‘AfD und Corona: Das Ende der alten Sicherheiten’, Zeit Online, 9 April. Available at: <https://www.zeit.de/politik/deutschland/2020-04/afd-coronavirus-strategie-krise-migranten-covid-19/komplettansicht>.
- iv. Bartsch, M. (2020) ‘Extreme Rechte in Zeiten des Coronavirus: Die AfD blamiert sich in der Krise’, taz, 18 March. Available at: <https://taz.de/Extreme-Rechte-in-Zeiten-des-Coronavirus/!5672341/>.
- v. Steffen, T. (2020) (see above)
- vi. Burada kullanılan kavram *Volk* kavramıdır. Bu kavram Nazi ALmanyası çağrışımları yaptığından modern zamanlarda Almanya demokrasisinde Kabul görmemektedir. AfD ise bu kavrama yeniden işlevsellik kazandırmıştır.

vii. Tagesschau.de (2020) Verfassungsschutz zu AfD-"Flügel": Erwiesen rechtsextrem, Tagesschau.de. Available at: <https://www.tagesschau.de/inland/afd-fluegel-verfassungsschutz-101.html> (Accessed: 16 April 2020).

viii. Tagesschau (2020) Streit um AfD-Spaltung Parteichef Meuthen räumt Fehler ein, MDR Aktell.

ix. Ibid

x. Fiedler, M. (2020) "Die Wutmaschine funktioniert nicht mehr" Warum die AfD in der Corona-Krise an Reichweite verliert', Der Tagesspiegel, 7 April. Available at: <https://www.tagesspiegel.de/themen/agenda/die-wutmaschine-funktioniert-nicht-mehr-warum-die-afd-in-der-corona-krise-an-reichweite-verliert/25720228.html>.

xi. Laschyk, T. (2020) AfD PR-Aktion wird Eigentor, Volksverpetzer. Available at: <https://www.volksverpetzer.de/bericht/afd-klink-masken/> (Accessed: 16 April 2020); Redaktionsnetzwerk Deutschland (2020) AfD lässt Masken für Klinik nähern – die fühlt sich ausgenutzt, Redaktionsnetzwerk Deutschland.

xii. Ibid.

xiii. Niedermayer, O. and Hofrichter, J. (2016) 'Die Wählerschaft der AfD: Wer ist sie, woher kommt sie und wie weit rechts steht sie?', Zeitschrift für Parlamentsfragen, 42(2), pp. 267–284. doi: 10.5771/0340-1758-2016-2-267.